

BRAZYLIA

1. Informacje podstawowe

Powierzchnia :	8,515,770 km kw.
Populacja (2020):	211,1 mln
Skład etniczny:	Europejczycy (głównie pochodzenia hiszpańskiego) oraz Metysi – 89%, tubylcza ludność pochodzenia afrykańskiego – 10%. ludność indiańska – 0,6%, ludność pochodzenia azjatyckiego - 0.4%
Podział administracyjny:	26 stanów oraz dystrykt federalny Brasilia
Religia:	Katolicy 53%, protestanci 27%, wyznawcy kultów afroamerykańskich/Umbanda 2%, inni 3%, agnostycy i ateści 0,5%, bezwyznaniowcy 14,5%.
Stolica:	Brasilia (4,9 mln)
Inne ważniejsze miasta:	São Paulo (22,6 mln), Rio de Janeiro (13,7 mln), Belo Horizonte (6,2 mln), Recife (4,3 mln), Porto Alegre (4,2 mln)
Język urzędowy:	Portugalski
Waluta:	Peso (1 USD = ca 5,7 BRL)
Główne bogactwa naturalne:	aluminium, boksyty, beryl, żelazo, mangan, nikiel, niob, fosfaty, platyna, tantal, cynk, metale ziem rzadkich, uran, ropa naftowa, energia wodna, drewno
Główne gałęzie przemysłu:	Przetwórstwo żywności, przemysł samochodowy, tekstylno – odzieżowy, obuwniczy, chemiczny i petrochemiczny, metalurgiczny, produkcja stali, poligrafia, cementowy, drzewny, metalowy, stalowy, samolotowy, maszynowy
Główne produkty rolne:	Trzcina cukrowa, soja, kukurydza, mleko,

	kassawa, pomarańcze, mięso drobiowe, mięso wołowe, ryż, pszenica
Ustrój polityczny:	Federacyjna republika prezydencka
Głowa państwa i szef rządu (prezydent):	Luiz Inácio Lula da Silva
Minister Rozwoju, Przemysłu, Handlu i Usług	Geraldo Jose Rodrigues Alckmin Filho
Ambasador Brazylii w Polsce:	Haroldo de Macedo Ribeiro
Ambasador RP w Brazylii:	Andrzej Cieszkowski (kierujący placówką)
Najbliższe wybory parlamentarne:	2026

2. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne (2023)

PKB (ceny bieżące) :	2,2 bln USD
PKB per capita:	10,3 tys. USD
Wzrost PKB:	2,9%
Struktura PKB:	Rolnictwo 6%, przemysł 22%, usługi 59%, niesklasyfikowane 13%
Dług publiczny:	74,4% PKB
Inflacja:	4,6%
Bezrobocie:	7,9%
Poziom korupcji (CPI):	34 (poziom Malawi, Algierii, Nepalu, Nigru, Tajlandii i Turcji)
Eksport (2024):	337,0 mld USD
Główni partnerzy w eksporcie:	Brazylia, USA, Chile, Chiny, Indie, Wietnam, Peru
Główne towary w eksporcie:	Wyroby przemysłu petrochemicznego, pelety sojowe, rudy żelaza i miedzi, trzcina cukrowa, kawa, mięso wołowe i drobiowe, pulpa drzewna, kukurydza, bawełna.
Import (2024):	262,5 mld USD
Główni partnerzy w imporcie::	Chiny, USA, Niemcy, Argentyna, Rosja, Indie, Włochy
Główne towary w imporcie:	Produkty przemysłu petrochemicznego, silniki odrzutowe i ich części, pojazdy samochodowe i ich części, części do traktorów, farmaceutyki, urządzenia do fotowoltaiki i ich części, nawozy
Inwestycje zagraniczne (2023):	62,4 mld USD
Inwestycje argentyńskie za granicą:	Brak danych

3. Ogólna charakterystyka gospodarki Brazylii

Makroekonomiczne podstawy gospodarki Brazylii pozostają solidne, z dużymi rezerwami międzynarodowymi, niskim zadłużeniem zewnętrznym, wiarygodnym i niezależnym bankiem centralnym oraz odpornym systemem finansowym oraz elastycznym kursem wymiany. Wyzwania strukturalne stojące przed brazylijską gospodarką obejmują nadal złożony system podatkowy, uciążliwe otoczenie biznesowe zniechęcające do przedsiębiorczości, niskie oszczędności i inwestycje w infrastrukturę oraz ograniczona integracja z rynkami światowymi, które ograniczają innowacje i konkurencyjność. Osiągnięcie wyższych poziomów produktywności i zrównoważonego wzrostu pozostaje kluczowym wyzwaniem, które stało się pilniejsze i będzie wymagało odważniejszych działań. Brazylia rozpoczęła pierwszy etap długo oczekiwanej reformy podatków pośrednich. Oczekuje się, że poprawi ona otoczenie biznesowe poprzez uproszczenie podatków i zwiększy produktywność. Mimo że jest to zjawisko bardzo zróżnicowane, poważną barierą systemową jest dyskryminacja rasowa i ze względu na płeć. Ze względu na wielkość kraju mieszkańcy żyją w różnorodnych ekosystemach na

obszarze o powierzchni 8,5 miliona km², gdzie występują ostre różnice rasowe, historyczne, kulturowe i branżowe.

Brazylia prowadzi politykę lewicową, z silnym naciskiem na kwestie społeczne, ale przy zachowaniu stabilnej, zrównoważonej gospodarki i rozwijaniu nowoczesnych technologii. Obecny rząd prowadzi mocny program reform i ambitne programy rozwojowe mające na celu walkę z głodem i nierównością, promowanie sprawiedliwości społecznej, reindustrializację Brazylii i przyjęcie bardziej ekologicznej gospodarki. Zobowiązał się do osiągnięcia zera nielegalnego wylesiania do 2030 r. i uruchomił ambitny plan transformacji ekologicznej (ETP), aby promować zrównoważony rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i jednocześnie przeciwdziałać zmianie klimatu. Dzięki naturalnym zasobom Brazylii jest ona dobrze przygotowana do wykorzystania nowych możliwości wzrostu w miarę przesuwania się świata w stronę niskoemisyjnych sektorów i rynków gospodarki. Ponieważ trzy czwarte emisji gazów cieplarnianych (GHG) w Brazylii wynika ze zmiany sposobu użytkowania gruntów i rolnictwa, priorytetem jest powstrzymanie wylesiania (zwłaszcza ekosystemu lasów deszczowych Amazonii) i przejście na rolnictwo niskoemisyjne.

4. Stan prawno – traktatowy

Brazylia jest członkiem m.in. AfDB (członek pozaregionalny), BIS, BRICS, CAN (członek stowarzyszony), CELAC, FAO, G-15, G-20, G-24, G-5, G-77, IADB, ICC, IDA, IFAD, IFC, ILO, MFW, ITUC, LAES/SELA, LAIA/ALADI, LAS (obserwator), Mercosur, MIGA, Klub Paryski, (członek stowarzyszony), PROSUR, SICA (obserwator), ONZ, UNASUR/CSN, UNCTAD, UNIDO, WCO, WFTU, WIPO, WTO. Ubiega się o członkostwo w OECD.

W polsko-brazylijskich stosunkach gospodarczych obowiązują m.in. następujące umowy i porozumienia:

- Porozumienie między rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Federacyjnej Republiki Brazylii w sprawie transportu morskiego z dnia 26 listopada 1976 r.,
- Umowa między rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacyjnej Republiki Brazylii o współpracy naukowo-technicznej z dnia 5 września 1996 r.,
- Umowa między rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacyjnej Republiki Brazylii o usługach lotniczych podpisana 13 marca 2000 r.,

Polska podpisała z Brazylią umowę o unikaniu podwójnego opodatkowania. Została ona ratyfikowana przez stronę polską oraz zaakceptowana przez Izbę Deputowanych Kongresu Federalnego (odpowiednik polskiego Sejmu). Musi zostać zaakceptowana przez tamtejszy Senat i podpisana przez Prezydenta.

W grudniu 2024 r. zakończyły się negocjacje UE z państwami Mercosur (którego to ugrupowania Brazylia jest członkiem). Obecnie trwa proces ratyfikacji tej umowy przez wszystkie strony. Jak wiadomo z doniesień medialnych, treść umowy budzi duże kontrowersje wśród niektórych państw UE.

5. Dostęp do rynku

Jako członek Mercosur stosuje wspólną taryfę celną tego ugrupowania. Każdy import wymaga uzyskania licencji, przy czym większość wyrobów podlega tzw. automatycznej licencji importowej. Wykaz produktów podlegających automatycznej i nieautomatycznej licencji importowej wymaga jest publikowany i uaktualniany w systemie elektronicznym Siscomex. Zamiar importu musi być wcześniej zgłoszony właściwym władzom w formie elektronicznej, przy czym towary podlegające nieautomatycznemu licencjonowaniu muszą być zgłoszone przed załadowaniem w kraju eksportera. Procedury celne odbywają się w formie elektronicznej realizowanej przez importera lub agenta celnego. Wykaz towarów, których import jest zakazany jest publikowany i aktualizowany przez Departament Operacji Handlu Zagranicznego (DECEX) podlegający Ministerstwu Rozwoju, Przemysłu, Handlu i Usług Brazylii. Co do zasady import towarów używanych jest zakazany, niemniej dozwolony jest import niektórych używanych dóbr inwestycyjnych (także ich części, elementów i akcesoriów), odnowionych

części, elementów i akcesoriów przeznaczonych do wymiany lub konserwacji produktów informatycznych lub telekomunikacyjnych, towarów używanych zgłoszonych do odprawy czasowej, przesyłanych drogą pocztową bez wartości handlowej, dóbr kultury, zabytkowych pojazdów starszych niż 30 lat przeznaczonych do celów kulturalnych i kolekcjonerskich (w tym części i akcesoria przeznaczone do ich konserwacji i renowacji), pojazdów silnikowych spełniających wymagania zwolnienia z podatku importowego, używanych statków, sprzętu lotniczego, określonych materiałów związanych z projektem industrializacji w Brazylii oraz narzędzi wytwarzane na zamówienie i w określonym celu, maszyn, urządzeń i części przeznaczonych do badań naukowych i technologicznych.

W Brazylii działa 8 stref wolnocłowych (największa w Manaus), do których wwóz nie jest traktowany jako import i nie podlega opłatom celnym. Stosowane są także określone zachęty podatkowe, które jednak nie dotyczą broni i amunicji, tytoniu, napojów alkoholowych, pojazdów mechanicznych przeznaczonych do użytku osobowego oraz niektórych produktów kosmetycznych, które są przeznaczone wyłącznie do użytku w strefie lub które zostały wyprodukowane z surowców pochodzących z regionalnej fauny i flory.

Oprócz stref wolnego handlu w Brazylii działa 16 Stref Przetwarzania Eksportowego (ZPE). Firmy zlokalizowane w ZPE podlegają udziałowi eksportu wynoszącemu co najmniej 80%. Korzystają między innymi ze specjalnych zwolnień podatkowych, a także uproszczonych procedur importu i eksportu. Wspomniane zachęty są przyznawane na okres 20 lat i po upływie podanego okresu mogą zostać przedłużone na kolejne 20 lat.

6. Prawo regulujące działalność inwestorów zagranicznych

Brazylijskie przepisy prawne są przyjazne i korzystne dla inwestycji zagranicznych. W Brazylii, z wyjątkiem instytucji finansowych i firm ubezpieczeniowych, inwestycje zagraniczne nie podlegają zatwierdzeniu ani autoryzacji rządowej. Nie ma również wymogu minimalnej inwestycji ani lokalnego współczynnika kapitałowego. Inwestorzy zagraniczni mogą inwestować w większości sektorów gospodarki, z ograniczeniami tylko w kilku branżach.

Brazylia zabrania inwestycji zagranicznych w energetyce jądrowej (w szczególnych sytuacjach możliwe jest uzyskanie zezwolenia na radioizotopy), wydobywaniu, przetwarzaniu oraz transporcie ropy naftowej i gazu ziemnego (także niektórych innych zasobów naturalnych) oraz system ochrony zdrowia.

Istnieją także ograniczenia dla inwestorów zagranicznych w sektorze górniczym, szczególnie na obszarach przygranicznych (wymagane pozwolenie od Brazylijskiej Rady Obrony Narodowej oraz wymóg co najmniej 51% udziałów w projekcie musi należeć do podmiotów brazylijskich, dwie trzecie pracowników powinno być brazylijskimi rezydentami, a większość zespołu zarządzającego musi być brazylijskimi rezydentami). Restrykcjami objęte są także inwestycje zagraniczne w nieruchomości wiejskie (wymagana zgoda Narodowego Instytutu Kolonizacji i Reformy Rolnej lub Kongresu Brazylii), transportu morskiego (wymóg max 49% dla podmiotu zagranicznego oraz większość zespołu zarządzającego musi być brazylijskimi rezydentami). Firmy zagraniczne inwestujące w środki masowego przekazu (w tym gazety, czasopisma, sieci radiowe i telewizyjne) są ograniczone do maksymalnie 30% udziałów, co najmniej 70% swoich akcji musi być w posiadaniu bezpośrednio lub pośrednio w posiadaniu rezydentów Brazylii lub osób, które zamieszkują w Brazylii od ponad 10 lat. Inwestycje kapitałowe inwestorów zagranicznych w instytucje finansowe z siedzibą w Brazylii podlegają wcześniejszej autoryzacji brazylijskiego rządu federalnego zgodnie z traktatami międzynarodowymi, traktatami o wzajemności lub na podstawie względów interesu rządowego;

Wśród brazylijskich inicjatyw mających na celu przyciągnięcie inwestorów znajduje się wiele zachęt: Inovar-Auto Programa, którego celem jest poprawa rozwoju technologicznego i efektywności energetycznej; Consulta Pública Ex-Tarifário, która umożliwia zwiększenie innowacyjności firm poprzez tymczasowe obniżenie stawki podatku od importu dóbr inwestycyjnych; Renai, która dostarcza potencjalnym inwestorom informacji na temat możliwości biznesowych w Brazylii. Ponadto rząd federalny Brazylii oferuje wsparcie inwestycyjne poprzez finansowanie i umowy ograniczające

podwójne opodatkowanie. Z uwagi na federalny ustrój Brazylii zachęty dla zagranicznych inwestorów mogą różnić się w zależności od konkretnego stanu.

7. Dwustronna współpraca gospodarcza polsko - brazylijska

a. Współpraca handlowa

Wstępne dane GUS wskazują, że w 2024 r. polski eksport wyniósł 949,2 mln USD. Dane nie obejmują eksportu pośredniego realizowanego przez kupców z krajów trzecich. Nasz eksport to przede wszystkim silniki turbodoładowane, farmaceutyki, turbiny gazowe i parowe, części samochodowe, silniki elektryczne, meble i ich części, wyroby gumowe, słodczyce, urządzenia medyczne, zawory i urządzenia elektryczne. Wg danych brazylijskich obejmujących cały polski eksport do tego kraju wyniósł on 1,0 mld USD.

Import wg danych polskich wyniósł 3,3 mld USD, natomiast wg danych brazylijskich 1,4 mld. Obejmuje on przede wszystkim pelety sojowe (dla celów paszowych), samoloty (Embraer), pulpę drzewną, wyroby tytoniowe, soki owocowe, orzechy.

Różnice między danymi polskimi i brazylijskimi świadczą o znacznym udziale handlu pośredniego realizowanego poprzez kupców z krajów trzecich.

b. Współpraca inwestycyjna

Jedyną brazylijską inwestycją w Polsce jest firma Stefanini z siedzibą w Krakowie i oddziałem w Opolu (sektor IT).

Prekursorem polskich inwestycji w Brazylii jest firma Selenia z Wrocławia, która na początku lat 2000-tych rozpoczęła w Brazylii produkcję pianek poliuretanowych. Realizowany jest długofalowy projekt „Eco Estrela”, przewidujący budowę kompleksu rezydencjalno-rekreacyjnego. Od 2010 roku w Kurytybie działa też Grupa Boryszew, dostarczając przewody klimatyzacyjne i wspomaganie kierownicy do globalnych producentów samochodów z fabrykami w Brazylii i Argentynie. Od 2016 r. międzynarodowa spółka kapitałowa z siedzibą w Krakowie i wywodząca się z Polski - Can-Pack S.A. produkuje puszki napojowe z metalu i aluminium w 3 zakładach w stanach Ceará i Goias. Natomiast firma kolejowa Medcom modernizuje składy kolejowe dla metra w São Paulo i pociągów miejskich w Rio de Janeiro. Firma JMD Wind z Polski od 2022 r. w stanie Ceará produkuje i montuje zestawy z balsy lub pianki do łopat wiatrowych, choć niedawno brazylijski oddział tej firmy został sprzedany szwajcarskiej grupie kapitałowej. Pod koniec 2023 r. spółka Synthos otworzyła w mieście Porto Alegre przedstawicielstwo w zakresie handlu elastomerami. Ponadto w ostatnich 6 latach swoje oddziały w Brazylii ulokowało co najmniej 7 polskich firm z szeroko rozumianego sektora technologii. Są to: RTB House – zautomatyzowane reklamy i rozwiązania do tzw. re-targetingu i real-time-biddingu w e-commerce, Esky – sprzedaż biletów lotniczych i podróży online pod nazwą EDestinos, Edrone – software do zarządzania systemami sprzedaży w detalu i e-commerce, Expert Sender – usługi branży automatyzacji marketingowej w e-commerce, Quero Passagem - sprzedaż online biletów autokarowych i lotniczych, Base Linker – integracja systemowa w e-commerce dla sieci retail w Brazylii, Doc Planner (Znany Lekarz lub w Brazylii - Doctoralia) - jeden z liderów na rynku rezerwacji i rekomendacji usług medycznych w Brazylii.

Istnieje podpisana umowa o współpracy regionalnej województwa śląskiego ze stanem Paraná. Prowadzony jest przez Katowicką Specjalną Strefę Ekonomiczną z partnerami brazylijskimi od 2021 r. ciekawy projekt pn. BraSilesia dot. współpracy startup'ów obu państw. Zostało również podpisane Memorandum of Understanding pomiędzy Katowicką Specjalną Strefą Ekonomiczną a parkiem technologicznym Uniwersytetu Katolickiego stanu Rio Grande do Sul mające na celu stymulację wymiany handlowej i inwestycyjnej pomiędzy oboma krajami. Między tymi instytucjami doszło również do rozmów o stworzeniu koła sukcesu badań, innowacji i rozwoju.

8. Perspektywy rozwoju współpracy.

Brazylia pozostaje jednym z krajów najsilniej chroniących dostęp do swojego rynku. Polityka gospodarcza Brazylii nadal jest mocno protekcjonistyczna i odznacza się bardzo wysokim interwencjonizmem państwowym. Ponadto Brazylia – pomimo zaledwie 2-procentowego udziału w światowym handlu – jest liderem jeśli chodzi o ilość wszczynanych postępowań antydumpingowych (według danych WTO). Pomimo tego Brazylia pozostaje dla Polski najważniejszym partnerem handlowym w Ameryce Łacińskiej i drugim (po Meksyku) odbiorcą polskiego eksportu w tym regionie. Za najbardziej perspektywiczne dla dalszego rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej branży należy uznać przede wszystkim przemysł stoczniowy i naftowy (offshore), przemysł kolejowy i infrastruktury transportowej, nawozy, przemysł chemiczny, przemysł elektromaszynowy i aparatura telekomunikacyjna, przemysł motoryzacyjny (części i akcesoria), sprzęt medyczny i aparatura pomiarowa, przemysł spożywczy oraz kosmetyczny.